

Co nam przynosi Mazagan

Jakiś czas temu zachwylił mnie inny jego dramat sfilmowany w cyklu „Teatroteka”. Mowa oczywiście o *Niesamowitych Braciach Limbourg*, czyli opowieści o iluminatorach żyjących na przełomie XIV i XV wieku. Tym razem czas akcji jest nieco późniejszy, bo Mazagan, miasto-twierdza, zostało założone przez Portugalczyków na początku XVI wieku na terytorium Maroka. Ponad dwieście lat później przeszło pod panowanie sułtana marokańskiego, a mieszkańcy wraz z dobytkiem przetransportowali się do Brazylii. Bukowski ukazuje historię miasta, a jego tekst jest pełen słownych gier i literackich smaczków, od niepłonących rękopisów poczynawszy, na porzucanym teatrze skończywszy.

Reżyserką przedstawienia jest **Judyta Berłowska**, której pracę obejrzałam po raz pierwszy i jest to dobry początek naszej znajomości. Mogłam ją zawrzeć dzięki temu, że [Mazagan. Miasto](#) uczestniczy w 26. edycji [Ogólnopolskiego Konkursu na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej](#), a ja uczestniczę w pracach Konkursowej komisji artystycznej. Inscenizacja Berłowskiej jest przykładem spektaklu wędrownego, który figuruje w repertuarze **Teatru im. Horzycy w Toruniu**, jednak jest prezentowany głównie w prywatnych mieszkaniach, dla kameralnej widowni. Ja widziałam pokaz pod tym względem wyjątkowy, bowiem odbył się w jednej z bibliotek na kampusie UMK. Widzowie, w dużej liczbie studenci, siedzieli na krzesłach wokół pola gry, zaś aktorzy bardzo swobodnie i zręcznie ograli biblioteczną przestrzeń, często zwracając się wprost do odbiorców, którzy byli na wyciągnięcie ręki.

Warunki, w jakich prezentowany był spektakl, uczyniły z *Mazaganu* piękny przykład teatru wyobraźni, w którym wykonawcy sami zmieniali rekwizyty w kolejnych scenach, stwarzając świat opowieści. Myślę, że słowo „opowieść” może być tu kluczowe. Aktorzy byli kimś w rodzaju opowiadaczy, tworzyli harmonijnie zestrojony narratorski wielogłos, a jednocześnie każdy z nich odgrywał konkretne postacie. Cała obsada sprawdziła się bardzo dobrze w tych eksperymentalnych warunkach, choć ze szczególną przyjemnością patrzyłam na grę **Nika Niakasa** i **Joanny Rozkosz**. W rolach króla i adiutanta odznaczali się swobodą, dystansem i dowcipem, wpisanymi zresztą od pierwszej linijki w tekst Bukowskiego.

Mazagan. Miasto to coś więcej niż wycinek z historii miasta, bo w pewnym momencie można dostrzec, że traci ono swą materialność, stając się symbolem czy ideą. Pozwala to na kilka możliwych interpretacji. Pierwszą dobrze ilustruje cytat z tekstu: *Trochę to niegrzeczne, przychodzić do kogoś i przynosić mu Mazagan, bez zapowiedzi Mazagan stawiać*. W tle dźwięczy kolonizacja oraz kulturowe i religijne odmienności, w tym przypadku starcie religii muzułmańskiej i chrześcijańskiej. Kolejna dotyczy umiejętności zadomowienia się tam, gdzie rzuci nas los, zestrojona się z ludźmi, z którymi łączy nas jedynie to, że znaleźliśmy się razem w tym samym miejscu i czasie. Czy możliwa jest prawdziwa wspólnota?

Spektakl daje na to pewną nadzieję, wbrew otaczającej rzeczywistości. Kiedy bowiem zastanawiam się, jakie wartości mogłyby być spoiwem tej wspólnoty w moim pokoleniu, czyli w pokoleniu ludzi urodzonych w latach 80., z trudnem znajduję odpowiedź. Nie łączy nas *pamięć* szczególnych wydarzeń, ani *wiara*, o której nie mówi się otwarcie, ani szczególny *patriotyzm* w świecie bez granic, ani *polityka*. Liczy się dla nas rozwój osobisty, akceptacja, perfekcja, niezależność, pasja. A jednak łączy nas ta nasza wspólna *historia*, wspólne odkrywanie swojego *losu* i tego, że jest on odmienny od

losu innych. Niekoniecznie lepszy bądź gorszy, ale wspólny na tyle, że gdybyśmy się kiedyś gdzieś daleko spotkali, to byśmy się mimo wszystko nawzajem rozpoznali.

Kamila Łapicka

zteatru.pl